

Με σειρά εκδηλώσεων στη Βέροια

τιμήθηκε η Γενοκτονία των Ποντίων

Εκδηλώσεις μνήμης για την Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού διοργάνωσε το Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας το πρωί και το απόγευμα της Κυριακής, υπό την αιγίδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Στην εκδήλωση την κυβέρνηση εκπροσώπησε ο Γενικός Γραμματέας Κ. Μακεδονίας κ. Γιώργος Τσιότρας.

Το πρωί της Κυριακής, παρουσία των πολιτικών, αστυνομικών, στρατιωτικών αρχών του νομού καθώς και εκπροσώπων των πολιτιστικών Συλλόγων, τελέστηκε στον Ι. Ναό Αγ. Αντωνίου θεία λειτουργία και στην συνέχεια μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως για όλους εκείνους που έχασαν την ζωή τους κατά την καταστροφή της Μ. Ασίας και τον ξεριζωμό των Ελλήνων του Πόντου.

Στη Θεία λειτουργία χοροστάτησε ο Μητροπολίτης Σταυροπηγίου κ. Αλέξανδρος και ακολούθησε ομιλία μέσα στον ιερό ναό από τον δάσκαλο κ. Ελευθέριο Χαιριστανίδη.

Στην συνέχεια στην πλατεία Καπετανίδη στην Καλλιθέα, τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων. Στο ιστορικό της ημέρας αναφέρθηκε ο πρόεδρος

Μιχάλης Σακαλής, δημοτικοί και νομαρχιακοί σύμβουλοι, ο στρατηγός διοικητής Β' Σ.Σ. κ. Καλφελής, εκπρόσωποι της Πυροσβεστικής.

Οι εκδηλώσεις συνεχίστηκαν το βράδυ στην αίθουσα του Χώρου Τεχνών με την κεντρική ομιλία από την υποψήφια Διδάκτορα στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών του Α.Π.Θ. κ. Ευαγγελία Μπουμπουγιατζή, η οποία μίλησε για την Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου.

Η ομιλήτρια παρουσίασε πολλά ι-

στορικά στοιχεία καθώς και τα αίτια της τραγικής κατάληξης για τον Ελληνισμό της Ανατολίας. Η βραδιά έκλεισε με μια πολύ καλή θεατρική παράσταση που ανέβασε ο Σύλλογος Καυκασίων Καλαμαριάς και είχε κεντρικό τίτλο: "Ταμάμα". Η υπόθεση του έργου στηριζόταν σε αληθινά γεγονότα, που βίωσαν οι Έλληνες του Πόντου από το 1916 έως και το 1922.

ΕΛΦ.

Νέο Δ.Σ. στην Ευξείνου Λέσχη Βέροιας

Το νέο Δ.Σ. της ΕΛΒ που προέκυψε από τις αρχαιρεσίες της 13ης Φεβρουαρίου του 2005 συγκροτήθηκε σε Σώμα ως εξής:

- Πρόεδρος:** Λευγαρόπουλος Λάζαρος
- Α' Αντιπρόεδρος:** Κουμπουλιδής Λάζαρος
- Β' Αντιπρόεδρος:** Ιακωβίδης Νικόλαος
- Γεν. Γραμματέας:** Σπανίδου - Σουμελίδου Αφροδίτη
- Ταμίας:** Ιντζεβίδης Αρχιμήδης
- Έφορος Δημοσίων Σχέσεων:** Γεωργιάδης Αθανάσιος
- Έφορος Κ-Α Περιουσίας:** Καπουρτίδης Χαράλαμπος
- Μέλος:** Σάρρας Σπυρίδων
- Μέλος:** Ασβεστάς Βασίλειος

Σημ. "Αργοναύτη": Η Διεύθυνση του "Αργοναύτη" εύχεται ολόψυχα στη νέα Διοίκηση της ΕΛΒ κάθε επιτυχία στο δύσκολο μα τόσο σπουδαίο έργο που επωμίστηκε από καρδιάς.

Η ΕΠΙΦΥΛΜΙΔΑ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Του Γιάννη Μελετιδή

Η αραθυμισμένη ψυχή των Ποντίων

Ελάχιστοι απόμειναν από την ξεριζωμένη εκείνη γενιά των Ποντίων. Οι γενιές που τους διαδέχτηκαν εξακολουθούν να μένουν με ευλάβεια στις παραδόσεις που κληρονόμησαν για τον Πόντο.

Ήταν ο Πόντος μια ξακουστή πατρίδα της ελληνικής ανατολής. Κατά την αρχαιότητα υπήρξε κέντρο ακτινοβολίας του ελληνικού πολιτισμού. Στους αιώνες των διωγμών κατά των χριστιανών πρόσφερε στην Εκκλησία του Χριστού "ως πορφύραν και βύσσον" τα αίματα των μυριάδων Μαρτύρων του. Στο Μεσαίωνα, με τους Ακρίτες του, υπήρξε τοίχος απόρθητο στους υπεναντίους και εστία καλλιέργειας της ελληνικής παιδείας. Στα αδιάβαστα και ολοσκότεινα χρόνια της τουρκικής κυριαρχίας ο ελληνισμός του Πόντου έζησε δύσκολες στιγμές. Πολλές φορές ο θάνατος ήταν ο σύντροφός του. Όμως παρέμεινε απροσκήνητος στο δυνάστη. Δεν έχασε την οικονομική και πνευματική ευρωστιά του, παρά τις δοκιμασίες του. Κάποτε όμως ήρθε η μοιραία στιγμή. Ο ελληνικός Πόντος,

σαν άλλος Ακρίτας Διγενής, έπρεπε να παλέψει με τον Χάροντα και την καταστροφή. Στην οδυνηρή αυτή πόλη ο Πόντος έχασε κι οδηγήθηκε, σαν άλλος Προμηθέας, στο δικό του Καύκασο.

Ασταμάτητο το αίμα της φυλής, ελληνικό πολύτιμο αίμα! Χιλιάδες τα θύματα της Γενοκτονίας. Όσοι επέζησαν από την τουρκική βαρβαρότητα υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν εστίες και βωμούς. Δυσπόρευτη η θάλασσα του ξεριζωμού. Η ελληνική πατρίδα με συγκίνηση άνοιξε τις πύλες της για τους πρόσφυγες. Βαριά τραυματισμένη κι αυτή από τον πόλεμο έκανε ό,τι μπορούσε, για να ανακουφίσει τους ναυαγούς της φρικτής τραγωδίας.

Παρά τις τρομερές αντιξοότητες οι ξεριζωμένοι κατόρθωσαν να ξαναριζώσουν. Πέταξαν κλώνους και βλαστούς και βοήθησαν μαζί με τους άλλους αδελφούς τους Συνέλληνες στην ανοικοδόμηση των τειχών της Πατρίδας. Μια ευλογία!

Όμως κάθε τόσο η αραθυμισμένη ψυχή των Ποντίων επισκεπτόταν τη γενέθλια γη. Ξαναζωντάνευαν στη μνήμη τους τα περίφημα βουνά και τα γραφικά ακρογιάλια, τα μαρμαρένια αλώνια και οι ξακουστές πολιτείες, τα φημισμένα Μοναστήρια και τα περικλεή Σχολεία, οι

πατρικές εστίες κι οι τάφοι των προγόνων, οι χαρές και τα όνειρα.

Και σαν επέστρεφαν από την αγαπημένη Ιθάκη τους έπαιρναν στα χέρια τους τη λύρα, για να εκφράσουν με τους απέρητους στίχους της αρχαιοελληνικής διαλέκτου τον πόνο τους για την αξέχαστη πατρίδα, αλλά και την ελπίδα για το ότι "η Ρωμανία κι αν πέρασεν ανθεί και φέρει κι άλλο". Κι ήρθε η Ιστορία και τους δικαίωσε!

Οι γενιές που διαδέχτηκαν τους ξεριζωμένους συνέχισαν και συνεχίζουν, με έργα θαυμαστά και πλούσια ιστορική, πνευματική, θρησκευτική και λαϊκή παράδοση του αλησμόνητου Πόντου.

Το πολύτιμο αυτό κληρονόμημα, που είναι ένα από τα πλουμιστά κομμάτια της ελληνικής παράδοσης, οφείλει τη δυναμική και τη συνέχειά της και στην αραθυμισμένη ψυχή των Ποντίων.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

1. Πώς γίνεται ο σεισμός...

Έναν καιρόν 'ς ση Λαραχανήν τη Μασσούκας εγέντον σεισμός. Οι χωρέτ εχπαράγαν, έτρεξαν σον ποπάν κ' ερώτεσαν ατον πως γίνεται αούτο το κακόν.

Λέει ατς κι' ο Ποπαβράμς:

-Ευλογημέν'! Ατόσον μικρόν πράμαν πα 'κι εξέπρετεν; Ο κόσμον στέκ' απάν 'ς σο κέρατον εινός τζαμεσί. Όταν νεγκάσκειται το ζαβαλίν το χαϊβάν, γάλια - γάλια αλλάζ' κέρατον. Αρ σ' άλλαγμαν απάν λαΐσκειται η Γή...

Σ' από τον λόγον απάν, ο Γιάννης ο Σκορδέλτς ερχίνεσαν να ταπουρίγεται, να κλαίει και να σύρ' τα γένια τα'...

-Όλαν ντ' έπαθες, ερώτεσαν ατον άλλ', ντο κλαίς;

-Και πώς να μη κλαίω; Λέει κι' ο Γιάννης. Αν είνας κορόσ' δάκ' το τζαμέσ' και βιντζιάγεται, ντό θα γίνουμε; Θα χάμες εμείς π κ' η γη πα.

Ο Ποπαβράμς εγροΐξεν την πετρεάν. Εσκώθεν κ' εδέβεν πλαν, σίτα έλεγεν: "Υπαγε οπίσω μου Σατανά!..."

2. Αοίκα ψιλίτσικα 'κ έμαθα

Ο Τιαριάς ο Στοφόρον ας σοι Πινιατάντων εγέραςεν στην Ξεντεϊάν, στην Ρουσιάν, άμα άμον ντο έτον τσιολπάης σα χέρια 'τα, αέτς πα έτον τσιολπάης και σο μάθεμαν. Δύο ρουσιικά 'κ

Η ΜΑΤΣΟΥΚΑΤΣΑ 'Σ Ο Ο ΚΡΕΝΙΝ

επόρεσαν να μαθάν. Έναν ημέραν για να ερίζν' ατον, ερώτεσαν ατον απέσ' σ' αργαστέρ τη Χρύσαντονος.

-Μάσχορα Στοφόρε, πολλά χρόνια πας κι έρχεσαι ση Ρουσιάν, έμαθες πολλά ρουσιικά;

-Ογώ τα ρουσιικά έμαθα τα στην εντέλειαν.

-Κι αρ αν εν αέτς, πώς λέγνε ρουσιικά το καμέλ;

-Και ντό δουλειάν έχ το καμέλ στην Ρουσιάν και θα έμαθα και τα' όνεμαν εθε;

-Ατότε πώς λέγνε το βελόν; Αρχάλ βελόνια έχνε.

-Αοίκα ψιλίτσικα πράγματα 'κ έμαθα, είπε ο Τιαριάς κα εγέλασεν εκείνος, εγριλεύταν ας σο γέλος κ' οι άλλ'.

ΤΗ ΑΙΣΩΠΟΝΟΣ ΤΑ ΜΕΣΕΛΙΑ

Γράφει η εκπαιδευτικός Ελένη Πιπερίδου - Λαφαζάνη

1. Κυνηγόσκυλον και λαγόν

Έναν κρηγόσκυλον επίασεν έναν ημέραν έναν λαγόν και μίαν έδακνεν ατον, μία εσύρνεν τα' ουραδ'ν ατ' κι αλλομίαν έγλειφτεν τα χεΐλια 'τ'.

Κάποτε ο λάγον εχολόσκασεν κ' επάτεσεν 'κ ετσαΐξεν: Στα επιτέλους ευλομεμένε, και πέ με ντο είσαι για τ' εμέν. Αν είσαι φίλος γιατί δάκ'ς με; Κι αν είσαι τουσμάνος γιατί φιλείς με;

2. Ο αλεπόν και η λεοπάρδαλη

Ο αλεπόν και η λεοπάρδαλη ετάβιζαν μίαν για το ποίος έν κι άλλ' έμορφος.

Λέει η λεοπάρδαλη: Εγώ. Γιατί τ' εμόν η γούνα εν' πιτσιμλήν κι άμον καπιφές ενώ τ' εσόν άσκημον και κοκκινομάλκον.

Κι απαντά ο αλεπόν. Αν έξερες πόσον κι άλλ' έμορφος είμαι απ' εσέν, λαλίν 'κι θα εβγάλνες. Γιατί κανείς πρέπ' να ελέπ' τ' αποπέσ' και όχι τ' απέξ'. Κι αν θέλ'ς να μαθάνς καλλίον, τα' εμόν η εμορφάδα έν σ' αχούλι μ' και όχι ση γούνα μ'.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

Μία οφειλόμενη εξήγηση

Η καθυστέρηση κυκλοφορίας του "Αργοναύτη" οφειλόταν σε καθαρά τεχνικούς λόγους. Στο εξής η κυκλοφορία του θα γίνεται εντός του προβλεπόμενου χρόνου. Ζητούμε συγγνώμη από τους συνεργάτες και τους αναγνώστες μας.

Η Διεύθυνση

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ 4447/ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Λάμπρου Πορφύρα 1 - Πανόραμα Βέροιας

Τηλ. (23310) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας

Θουκυδίδη 2 - Τηλ. (23310) 25.282

Βέροια (ΤΚ 59100)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

6 ευρώ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 -

ΤΗΛ. (23310) 66.913 - 61.160

FAX (23310) 66.979

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

Λ. Πορφύρα 1

59100

ΒΕΡΟΙΑ

ΗΜΑΘΙΑΣ

Κωδικός 4447

ΛΕΞΙΟΛΟΓΙΟ

1. αγγείο = ασκός
2. αγέλιν = αγέλη
3. αγκαλέα = αγκαλιά
4. αγκαλώ = καταγγέλω
5. αγγήγορος = γρήγορος
6. άγνεφος = αξύπνητος
7. αγροκάτα = αγριόγατα
8. ρότες = αγρότης
9. αγροτόπ = αγριότοπος
10. αδάκωτος = αδάγκωτος
11. αδάταγος = αδιάταχτος
12. αδέβαστος = αδιάβαστος
13. αέκα = τέτοια
14. αέτς = έτσι
15. αζούτς = πεισματάρης

Ευχαριστήριο

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας ευχαριστεί θερμά όλους όσους συνετέλεσαν στην επιτυχία της παράστασης, το βράδυ της Τετάρτης στο Χώρο Τεχνών.

Το Δήμο Βέροιας, το Πολιτιστικό Καλλιτεχνικό Σωματείο "Εταιρεία Θεάτρου Γ.Κ. Φωτιάδης", τον κ. Μιχάλη Γερασιμίδη, τον κ. Σταύρο Σαββίδη, τον κ. Θόδωρο Βεροιώτη, τον ΜΕΑΣ Πανοράματος "Δημόκριτος", τα τηλεοπτικά κανάλια 4 και TV Ημαθία, τους χορηγούς της εκδήλωσης Αλέξη Μαυρίδη, Γαβριηλίδης Αντιπροσωπεία Αυτοκινήτων, Σούπερ Μάρκετ Αρβαντιδής, "Εύγε" σαλάτες, Μπουντζόλα Εμμανουήλ, Αρνατουτίδου Μάγδα, τις κυρίες που πρόσφεραν παραδοσιακά εδέσματα και τέλος όλους όσους παρακολούθησαν την εκδήλωση.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

- Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

είναι στη διάθεση

όλων των αναγνωστών του.

- Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται

αν είναι δυνατόν

δακτυλογραφημένες.

Χειρόγραφα

δημοσιευμένα ή όχι,

δεν επιστρέφονται.

Πενηντάχρονα Ευξείνου Λέσχη Βέροιας

ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ

Η σκαπάνη της Ευξείνου Λέσχης Βερόνας, συνεχίζει και φέρνει σε φως πολύτιμα στοιχεία της τρισχιλιόχρονης πολιτιστικής κληρονομιάς του ανάσπαλτου (αλησμόνητου) Πόντου.

Μέσα από ζωντανές πηγές, συγκέντρωσε και παρουσίασε, την 4-5-2005, στον Χώρο Τεχνών, με μεγάλη επιτυχία ξεχωριστά και σπουδαία κομμάτια από το απέραντο κεφάλαιο της μουσικής και του χορού στον

Πόντο. Σύμφωνα με το πρόγραμμα έγιναν χαιρετισμοί από τον Πρόεδρο της Ε.Λ.Β. κ. Λάζαρο Ζευγαρόπουλο και τον Πρόεδρο της "Εταιρείας Θεάτρου Γ. Κ. Φωτιάδης" κ. Παναγιώτη Ταραμπουλίδη. (Η εκδήλωση έγινε σε συνεργασία Ε.Λ.Β. και "Εταιρείας Θεάτρου Γ. Κ. Φωτιάδης").

Κατόπιν τον λόγο πήρε ο γνωστός και καταξιωμένος Ημαθιώτης Λαογράφος κ. Γιώργος Μελικής. Έκανε σύντομη και εμπειριστατωμένη αναφορά στην ιστορία όλων των μουσικών οργάνων στον Πόντο πριν από το 1922 καθώς και στις περιοχές όπου κατ' εξοχήν επικρατούσε το καθ' ένα από αυτά ή και συνδυασμός τους. (Λύρα, κεμανές, μπεντίρ, ζουρνάς, ταούλ, βιολί, ούτι, τουλουμπάν, γαβάλ, αγγείον, κλαρίνο)

Αμέσως μετά ζωντάνεψαν μνήμες από τον Δυτικό Πόντο, μέσα από τα βήματα και τα λεβεντόκορμα μέλη των χορευτικών τμημάτων της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας και της Εταιρείας Θεάτρου Γ. Κ. Φωτιάδης, με τις φανταχτερές αντιπροσωπευτικές φορεσιές και την τέλεια απόδοση των οργανοπαϊχτών. Ακούστηκαν σκοποί και χορεύτηκαν χοροί από Κιουμούς Ματέν, Μπάφρα, Άκ Νταγ Ματέν, σε άλλους γνωστοί και σε πολλούς άγνωστοι μέχρι τώρα.

Σειρά είχε ο Ανατολικός Πόντος, Γαράσαρη, Ματσούκα, Σάντα, Τραπεζούντα. Αγόρια και κορίτσια ντυμένα με τις τιμημένες φορεσιές, την ζιπκα και την ζουπούνα, χόρεψαν και προκάλεσαν, ξεχωριστές εντυπώσεις. Στον ίδιο χρόνο, ακούστηκαν τραγούδια από καταξιωμένους τραγουδιστές και σκοποί από καλλιτέχνες με τα γλυκόλαλα όργανα τους.

Η εκδήλωση έκλεισε με ένα κομμάτι από τον Καραλίδικο Ποντιακό γάμο που σκόρπισε χαρά και

συγκίνηση. Πριν από κάθε χορό 'η τραγούδι ακουγόταν το ζεστό και ατέλειωτο χειροκρότημα του κοινού, που εμψύχωνε και έδινε συνεχώς συγχαρητήρια σε χορευτές, χοροδιδασκάλους, καλλιτέχνες και διοργανωτές.

Ακολούθησε δείπνο προς τιμήν των παραγόντων Αδελφού Σωματείου στην αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου της Ε.Λ.Β. στο Πανόραμα στην διάρκεια του οποίου ακούστηκαν σκοποί από όλο τον Πόντο και χόρεψαν τα μέλη των συγκροτημάτων μαζί με τους παρακαθήμενους στο δείπνο.

Πολιτιστικές εκδηλώσεις με παρόμοιο περιεχόμενο και άρτια διοργάνωση συμβάλλουν στην υλοποίηση υψηλών στόχων. Αποτελούν σταθμό στην σύγχρονη ιστορία του Έθνους μας, παράλληλα διδάσκουν, προβληματίζουν αλλά και θωρακίζουν κάθε οργανωμένο πολιτιστικό φορέα ενάντια στην σύγχρονη απειλή της παγκοσμιοποίησης των αμφισβητήσεων και των παραχαράξεων.

Αυτονόητο λοιπόν είναι ότι επιβάλλεται η παρουσία μας ως μέλη σαν φίλοι και κυρίως σαν Έλληνες, ώστε να αποκτήσουμε τις απαραίτητες γνώσεις γύρω από τα εθνικοπολιτιστικά μας ζητήματα και τις παραδόσεις

ΒΕΡΟΙΑ 12-5-2005
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Με αφορμή την 14η Ιουνίου ως Ημέρα Εθελοντή Αιμοδότη η ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ και ο υπεύθυνος αιμοδοσίας και Α' Αντιπρόεδρος Ε.Λ.Β. Λάζαρος Κουμπουλίδης, νιώθουμε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε όλους τους εθελοντές αιμοδότες που συμμετείχαν στην πρόσφατη αιμοδοσία που διοργάνωσε στα πλαίσια της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου της 19ης Μαΐου, που με τη μαζικότητα της παρουσίας τους, τίμησαν τη συγκεκριμένη εκδήλωση και έθεσαν τη βάση για τη θεσμοθέτηση της συγκεκριμένης ημέρας, ως ημέρα αιμοδοσίας και προσφοράς προς τους συνανθρώπους μας.

Συγκεκριμένα τους εθελοντές αιμοδότες:

Γκέκα Χρυσούλα, από την Εισαγγελία Βέροιας, Καρυπίδου Μαρία, από την Εισαγγελία Βέροιας, Ταχματζίδου Αικατερίνη, από την Εισαγγελία Βέροιας, Στανούλη Αθανασία, από την Εισαγγελία Βέροιας, Ουσουλτζόγλου Βασίλειο, κατάσταση "ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ", Γεωργούδη Χριστόδουλο, Οικονομίδα Ηλία, από τη μονή Παναγίας Δοβράς, Μουρατίδη Κοσμά, από τη μονή Παναγίας Δοβράς, Γαβριηλίδη Γεώργιο αντιπρόσωπο εταιρίας "HYUNDAI-KIA MOTORS", Μπρανιώτη Παύλο, εκπρόσωπο του Συλλόγου Κιβωπιανών Βέροιας, Πάντισιο Δημήτριο, Βαμβακίδου Παναγιώτα, Σερασιδου Ελένη, Σεραδαρίδη Χρήστο, κατάσταση "COVERI", Μηνασιδη Αριστοτέλη, από το Δήμο Βέροιας, Φωστηρόπουλο Δημήτριο, Σουμμελίδου Ελένη, Παπαδόπουλο Κωνσταντίνο, Σπανίδου Αφροδίτη, Κύρτσιου Φωτεινή, Τριανταφυλλίδου Κυριακή, Μπαλτατζίδου Θεοδώρα, Αναστασιάδη Γ. Αναστάσιο, εταιρία μαρμάρων "Α. & Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ Ο.Ε.", Κουμπουλίδης Λάζαρος, Τσολαρίδης Ελευθέριος, Ζαρκάδας Αναστάσιος, Χατζηνιώτα Φωτεινή, Καρολίδης Διονύσιος, εκπρόσωπος Συλλόγου "Προμηθέας", Καπάρας Σωτήρης, εκπρόσωπος της "Ε.Λ.Β." και της Λέσχης Φίλων Αυτοκίνησης, Γκεμπίρης Δημήτριος, Τραμπούρας Βασίλειος, Τριανταφυλλίδου Χαρά, εκπρόσωπος της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, Τούτσια Ροδιά, Κωνσταντινίδου Αγγέλα, Χουνουζίδου Λουτμίλα, Βασιλή Ασβεστά, Παύλο Ασβεστά, Αναστασιάδη Α. Αναστάσιο, εταιρία "Α & Α ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ Ο.Ε.", Βαφειάδου Χρυσούλα, Κουμπουλίδη Αλέξανδρο, κατάσταση "HOBBY".

Επίσης, ευχαριστούμε όλους όσους προσήλθαν για αιμοδοσία, αλλά τελικώς κρίθηκε σκόπιμο να μην προβούν σε αυτή, καθώς και σε όλους τους ιδιώτες, εκπροσώπους και φορείς που τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση και ιδιαίτερα την Ιερά Μητρόπολη Βέροιας-Ναούσης-Καμπαρίας, το Στρατηγό Β' Σ.Σ., την Αστυνομική Δνση Βέροιας, τη Πυροσβεστική Υπηρεσία, το Δήμο Βέροιας και για την ευγενική παραχώρηση του χώρου αιμοδοσίας, το Σύλλογο του Προμηθέα, το Σύλλογο Κιβωπιανών Βέροιας, τον Όμιλο Αντισφαίρισης Βέροιας, τον Αθλητικό Σύλλογο Τάεκβοντο "Η ΠΥΓΜΗ", το Σύλλογο "Λέσχη Αυτοκινήτου Βέροιας" και "Λέσχη Φίλων Αυτοκίνησης" και τον "Ποδηλατικό Περιβαλλοντικό Σύλλογο Βέροιας".

Τέλος ευχόμαστε η αιμοδοσία, ως πράξη ανθρωπιάς και αγάπης, να βρει στο μέλλον όλο και περισσότερους μιμητές, για να πληθύνουν τα χαμόγελα συνανθρώπων μας, που το περίσσευμα μας αποτελεί ζωντανή ανάγκη γι' αυτούς.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Τμήμα Νεολαίας

Μετά από μια μεγάλη περίοδο αδράνειας του Τμήματος Νέων της Ε.Λ.Β. ξαναζωντανεύει η ιδέα όσων το ίδρυσαν. Αρχή της επαναδραστηριοποίησης της ποντιακής Νεολαίας αποτελεί η επίσκεψη στο γηροκομείο Βέροιας "Βασιλική Δ. Σωσίδου", τη Μ.Πέμπτη 28 Απριλίου 2005. Εκεί, μια ομάδα νέων μαζί με τον Πρόεδρο της Ε.Λ.Β. κ. Ζευγαρόπουλο Λάζαρο, είχαν την ευκαιρία να βρεθούν με τους ηλικιωμένους, να ανταλλάξουν ευχές καθώς και να τους προσφέρουν λαμπάδες και κόκκινα αυγά.

Ενθαρρυμένοι από την επίσκεψη αυτή, έχουμε ως έννοια μας την ενεργή παρουσία του Τμήματος Νέων μέσα από τις δραστηριότητες που θα ακολουθήσουν.

Με τιμή το Τμήμα Νέων της Ε.Λ.Β.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΟ

Στις 28 Μαΐου 2005 πραγματοποιήθηκε ποδοσφαιρικό τουρνουά παιδικών ομάδων, στις εγκαταστάσεις της Α Ε Π στη Ραχιά Βέροιας, στη μνήμη των 353.000 θυμάτων της Ποντιακής Γενοκτονίας.

Η Α Ε Π ξεπερνώντας τα όρια του αθλητισμού έστειλε το Σάββατο το βράδυ ένα μήνυμα εθνικής αυτογνωσίας για να μην ξεχνούν οι παλαιότεροι και να μαθαίνουν οι νέοι.

Σε τούτη την πρωτοβουλία της Α Ε Π, που ξεκίνησε πριν τρία χρόνια, η Ευξείνου Λέσχη Βέροιας βρίσκεται πάντα στο πλευρό της θεωρώντας τέτοιου είδους ενέργειες αξίες επαίνου και στήριξης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε. Λ. Β. συγχαίρει ειλικρινά τους διοργανωτές και τους προτρέπει να σταματήσουν να παράγουν πολιτισμό.

19^η ΜΑΙΟΥ: ΗΜΕΡΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΜΝΗΜΗΣ ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1914-1923

Για περίπου τρεις χιλιετίες, από τον 8^ο αιώνα π.Χ. μέχρι το 1922, οι Έλληνες έζησαν και κυριολεκτικά ρίζωσαν στον Πόντο, στο βόρειο τμήμα της Σημερινής Τουρκίας, όπου ανέπτυξαν θαυμαστό πολιτισμό, έντονη οικονομική δράση, απέκτησαν κρατική υπόσταση και μετά το 1071 όπου εμφανίστηκαν τουρκογενή πληθυσμοί, έμαθαν να συνεργάζονται και να συμβιώνουν αρμονικά με αυτούς, κρατώντας αναλλοίωτη τη γλώσσα, τη θρησκεία, τα έθιμα και την εθνική τους συνείδηση.

Οι στρατηγικές που αποφασίστηκαν στα πολεμικά συμβούλια και εφαρμόστηκαν με βάνουσο και απάνθρωπο τρόπο κατά τη διάρκεια του Α' Παγκόσμιου Πολέμου περιλάμβαναν εκκαθάριση του Πόντου με εξόντωση ολόκληρου του ελληνικού πληθυσμού, με αποτέλεσμα τη γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού: 350.000 ο επίσημος απολογισμός, πάνω από 500.000 στην πραγματικότητα οι νεκροί, περί τους 1.500.000 οι πρόσφυγες που εκπατρίστηκαν βίαια, καταφέροντας να γλιτώσουν τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις των Τούρκων υπό την καθοδήγηση αιμοσταγών Γερμανών στρατηγών.

Τα σχέδια της γενοκτονίας δυστυχώς, δεν σταμάτησαν στους ποταμούς αίματος των Ποντίων μαρτύρων. Γεωπολιτικοί λόγοι και σκοπιμότητες των "μεγάλων κρατών" επέβαλαν πολιτικές αποσιώπησης του εγκλήματος, ώστε να παραμείνει στη λήθη μια επιτυχημένη πολιτική Γενοκτονίας, ολοκληρώνοντας την επιτυχία της. Η κυριαρχία του δόγματος ακεραιότητας της Τουρκίας στο

ΝΑΤΟ, μας επιβλήθηκε "άνωθεν" με την ένταξη μας το 1952, στραγγαλίζοντας το δικαίωμα όλων μας στη μνήμη και τη γνώση αυτού του αποτρόπαιου εγκλήματος σε βάρος του Έθνους μας.

75 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ, ΠΑΛΕΥΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΜΑΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ, ΩΣ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΜΑΣ, ΩΣ ΙΕΡΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΜΑΣ. ΠΑΛΕΥΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΑΠΟ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ.

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΟΛΩΝ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΑΥΤΗ ΘΑ ΚΑΘΟΡΙΣΕΙ ΚΑΙ ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
50 ΧΡΟΝΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΝΤΙΑΚΗ
ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ

"Πώς να μη κλαίω"

(Απόσπασμα από το διήγημα

Επιμέλεια Ελένης Πιπερίδου - Λαφαζάνη

Άλλο μη κλαις γιάγια ξαν' επαράκαλεσ' ατεν. Κανείται. Το καρδοσκόλεκον θ' αεβγαίν' 'ς ση γούλα σ' και φουρκίεις σε. Να μη χάν'τα και τη φώση σ'! Τα χρόνια σ' 'ς σα ενενήγτα τέσσερα κιάν' πάνε! Νούντσον κ' έναν ξάι τ' οπίσ'!

-Ας πάγ'νε είπεν. Απ' ατώρα θα ζω και ντο θα εγροικώ;

-Αέτς ε γιάγια; Έσυρ' ατο 'ς ση μασχαρίαν...

Η γιάγια μ' τιδέν κ' είπεν. Εγώ πα ετούλωσα. Ενέμνα ολιγον ως να ησύχασεν και έφυνεν από πάν ατ'ς εκείν' το κακόν και ξαν ερώτεσ' ατεν "γιάγια, γιατί κλαίεις; Πέ με! Εφέκαμε απέσ' 'ς ση μέσ' την ιστορίαν... Κλαις για τον ποπάν εσούν";

-Ατό μανάχον να έτον τσι έκλαιεν; Πολλά είναι, πολλά...

-Έλα γιάγια, σπόγγσον τ' ομμάτια σ'. Κι θέλω να ελέπω σε διακρωμέντσον. Εκείνο ατώρα εδέβεν, ανάσπαλλον ά! Έχομε ειρήνη...

-Πώς να μη κλαίω πουλόπο μ'! Πώς να μη κλαίω! Πολλά έρταν 'ς σο νου μ'.. Πολλά είναι να λέω αμά ν' αγγεύ ατα 'κι θέλω. Κ' ο Ελληνισμός! Αοίκα χρόνια να παν' κι άλλο να μη κλώσουν! Αοίκα πελιάδας 'ς σε κανενός το κιφάλ' να μη έρταν! "Οι Πόντιοι έρθαν εξέβαν 'ς την Ελλάδα και τα πράγματά τουν κείνταν ακόμαν απέσ' 'ς σ' αποθήκας... Εει βάχ... σε με. Άλλο 'κι εθέλ'να να κάθουμαι...

-Ατώρα γιάγια φεύω, είπα τέν, εβράδουνεν.

-Σ' σο καλόν πουλί μ', 'ς σο καλόν και καλόν ξημέρωμαν. Ξαν' έλα. Να μη ανασπάλλετε μεν' είπε με όπως πάντα...

-Καλά γιάγια... Αντίο είπα, εποίκα τη χαρεμέντσον κ' επήγα να εβγαίνω...

Το στόμα μ' έντον πικρόν ζεχίρ. Τα ποδάρια μ' άλλο 'κ' έκουαν εμέ. Εκλώστα μίαν κι άλλο κάπως ετέρεσ' ατεν, έγκα απάν ολίγον την πόρταν κι άμον ανεμοκαλίτσα εφέκα κ' έφυγα φτερόν και φύλλον.

Ε, γιάγια, εσύ έφυνες. Επέταξες με τον αρχάγγελον τ' Ευαγγελισμού την ημέραν 'ς σο ενενήγτα εφτά τη χρονίαν, αμά τα ιστορίας ισ' επέμνανέ μας. Και ντο ιστορίας! Αληθινά!

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

Συγχαρητήριο

Αξιότιμη κύριε Κώστα Φωτιάδη

Η ομόφωνη επανεκλογή σου ως Προέδρου του τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας δεν αποτελεί τυχαίο γεγονός. Οφείλεται όχι μόνο στο λειτούργημα που ασκείς σαν πανεπιστημιακός δάσκαλος αλλά και στο σημαντικό συγγραφικό σου έργο ύστερα από πολυετείς επίπονες έρευνες. Ταξίδεψες αβοήθητος, με δική σου πρωτοβουλία, μέσα στον απέραντο ωκεανό της ιστορικής διαδρομής του ποντιακού ελληνισμού και πλούπισες την παγκόσμια βιβλιογραφία μένα τεκμηριωμένο έργο που αφορά την γενοκτονία των προγόνων μας. Έργο μιας ολόκληρης ζωής. Μπορεί να πληγώθηκες από την αθέτηση κάποιων υποσχέσεων ανθρώπων υψηλά ισταμένων αλλά η αναγνώριση και ο καλός λόγος της κοινωνίας μας είναι το χρυσάφι που αμείβει τις λογής - λογής θυσίες σου. Σαν επιστήμων ερευνητής δεν στάθηκες μόνο στη βαθιά γνώση της ανεκτίμητης προγονικής μας κληρονομιάς αλλά ζυμώθηκες με τις αιώνιες αξίες της ώστε να αποτελείς παράδειγμα για όλους μας. Θερμά συγχαρητήρια γ' αυτό που είσαι και για ότι έκανες. Άναψες ένα ολοφάνεο καντήλι στη μνήμη των προγόνων μας, που θα θυμίζει στις νεότερες γενιές το χρέος τους. Η Εύξεινος Λέσχη εύχεται ολόψυχα να συνεχίσεις την πολύτιμη αυτή προσφορά σου.

Με εξαιρετική τιμή για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος Λάζαρος Ζευγαρόπουλος
Η Γ.Γραμματέας Αφροδίτη Σπανίδου

Η Ρωμανία
κί' αν επέρασσε
ανθεί και
φέρει κί' άλλο

Εκδηλώσεις μνήμης της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού στην Αυστραλία (Μάϊος 2005)

Με την ευκαιρία της επετείου της Ποντιακής Γενοκτονίας 19 Μαΐου 1919, ο φιλόλογος καθηγητής κ. Παναγιώτης Παπαδόπουλος, συνεργάτης της εφημερίδας "ΛΑΟΣ" πήγε στην Αυστραλία, καλεσμένος ως επίσημος ομιλητής από την Συντονιστική Επιτροπή για τις εκδηλώσεις μνήμης του Ποντιακού Ελληνισμού. Εκεί είχε σειρά ομιλιών στις ελληνικές κοινότητες, ποντιακά σωματεία και στα τρία ελληνορθόδοξα κολλέγια της Μελβούρνης.

ακού Ελληνισμού και οι αγώνες για την αναγνώριση της" την οποία παρακολούθησαν πολλοί ομογενείς.

Την ίδια μέρα, το πρωί, στον καθεδρικό Ναό του Αγίου Ευσταθίου τελέστηκε μνημόσυνο για τα θύματα 353 χιλ. ποντίων, παρουσία των Ελληνίδων βουλευτών κυριών Τζένης Μικάκου και Μαρίας Βαμβακινού. Επίσης της κ. Ντίνας Αμανατίδου, Συντονίστριας της εκπαίδευσης των Ελληνοπούλων της Αυστραλίας, ως εκπρόσωπος και του κ. Γενικού Προξένου Μελβούρνης κ. Ελευθερίου Κουβαριτάκη.

Ήταν παρόντες ακόμη ο πρόεδρος κ. Σπύρος Κοροσιδής και τα μέλη της Συντονιστικής επιτροπής για τις εκδηλώσεις μνήμης της γενοκτονίας, πρόεδρος από τις ελληνικές κοινότητες και από τα ποντιακά σωματεία, εκπρόσωποι διαφόρων ελληνικών συλλόγων και πλήθος κόσμου.

Στην επέτειο της ημέρας αναφέρθηκε σε σύντομη ομιλία του και ο ιερέας μετά το μνημόσυνο.

Το μεσημέρι, ακολούθησε πορεία διαμαρτυρίας προς το τουρκικό προξενείο της Μελβούρνης. Στην είσοδο του προξενείου ο πρόεδρος της Συντονιστικής επιτροπής κ. Σπύρος Κοροσιδής εξήγησε στους παρισταμένους ομογενείς το σκοπό της διαμαρτυρίας. Είπε μεταξύ άλλων και τα εξής: "Είμαστε εδώ ειρηνικά και πολιτισμένα για να επιδώσουμε όλοι μαζί στο Γενικό Πρόξενο της Τουρκίας ψήφισμα διαμαρτυρίας που είναι βγαλμένο από τις κραυγές και τους θρήνους παιδιών, γυναικών και γερόντων και γραμμένο με το αίμα 353 χιλιάδων αθώων θυμάτων, που μαρτύρησαν, βιάστηκαν και σφαγιάστηκαν, με μόνη κατηγορία γιατί είχαν παραμείνει πιστοί στην ορθόδοξη πίστη και στο Ελληνικό Έθνος". Στη συνέχεια διαβάστηκε το ψήφισμα στα ελληνικά από τον κ. Παναγιώτη Παπαδόπουλο και στα Αγγλικά από την κυρία Σοφία Κοτανίδου.

Μετά την ομόφωνη έγκρισή του από τους παρευρισκόμενους το

Στη φωτο ο κ. Π. Παπαδόπουλος, οι κυρίες Τζένη Μικάκου και Μαρία Βαμβακινού, βουλευτές της Αυστραλιανής Βουλής, η κ. Ντίνα Αμανατίδου, Συντονίστρια Εκπ/σης Αυστραλίας των Ελλήνων, ο πρόεδρος και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής Εκδηλώσεων μνήμης

Κατά την ανάγνωση του ψηφίσματος διαμαρτυρίας, στην είσοδο του Τουρκικού προξενείου Μελβούρνης

Κεντρική ομιλία έγινε την Κυριακή 22 Μαΐου 2005, 7 μ.μ. στην αίθουσα της Ποντιακής Κοινότητας Μελβούρνης και Βικτώριας με θέμα: "Το χρονικό της Γενοκτονίας του Ποντι-

Ο συνεργάτης μας Παναγιώτης Παπαδόπουλος (δεξιά) προσφέρει στον κ. Κοροσιδή (αριστερά) χώμα από τον Πόντο, ενθύμιο από την εκεί μετάβασή του

ψηφισμα δόθηκε στους αστυνομικούς για να το επιδώσουν στο Γενικό Πρόξενο της Τουρκίας.

Το απόγευμα μετά το τέλος της ομιλίας, ο κ. Π. Παπαδόπουλος επιφύλαξε μια έκπληξη στους Έλληνες που παρακολούθησαν στην ομιλία. Αφού δέχτηκε την τιμητική πλακέτα που του πρόσφερε ο πρόεδρος της Συντονιστικής επιτροπής κ. Σπύρος Κοροσιδής, παρέδωσε στην επιτροπή λίγο χώμα από τον Πόντο σε ειδική θήκη συσκευασμένο για τα χαιρετίσματα από τον Πόντο τη γη των προγόνων μας.

Η συγκίνηση όλων ήταν μεγάλη.

ΕΥΧΕΣ

Ως Επίτιμον Μέλος της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας εκφράζω τα συγχαρητήριά μου εις το νέον Διοικητικόν Συμβούλιον της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, που ανεδείχθη από τις τελευταίες εκλογές!

Εύχομαι νάχουν την ίδια επιτυχή πορεία, όπως και το απελθόν Δ.Σ. της Ε.Λ.Β.

Καλή δύναμη λοιπόν και καλή δουλειά, προς όφελος των συμπατριωτών και προς δόξαν της ποντιακής ιδέας.

Ανδρέας Ελ. Ταταρίδης

Πολιτ. Συνταξιούχος

Επίτιμον Μέλος της Ε.Λ.Β.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ Ευχαριστήριο

"Δει δε χρημάτων και άνευ τούτων ουδέν εστί γενέσθαι των δεόντων". Σοφά τα λόγια των προγόνων μας. Πράγματι μόνο η θέληση δεν αρκεί, συνήθως, όταν κανείς στοχεύει πολύ ψηλά.

Αυτή τη σκληρή πραγματικότητα τη ζούμε από τότε που πήραμε στα χέρια μας τη σκυτάλη της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας. Οι πρόσφατες σημαντικές εκδηλώσεις μας γύρω από την Γενοκτονία του ποντιακού Ελληνισμού δεν οφείλονται μόνο στην αδιάκοπη εθελοντική προσπάθεια της Διοίκησης και των φίλων της Λέσχης.

Βεβαίως το αστείρευτο αυτό ενδιαφέρον αποτελεί βασική προϋπόθεση για το γόνιμο έργο μας. Αλλά πίσω από τις μεγάλες, τις πολυδάπανες εκδηλώσεις μας, βρίσκονται κάποιοι χορηγοί που εξασφαλίζουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο τα απαραίτητα χρήματα και τα υλικά.

Έτσι πριν λίγες μέρες, για την επιτυχία των εκδηλώσεων της Γενοκτονίας μας βοήθησαν οι παρακάτω φίλοι τους οποίους και ευχαριστούμε θερμά:

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ημαθίας

Δήμος Βέροιας

Νοσοκομείο Βέροιας (Τμήμα Αιμοδοσίας)

Μ.Μ.Ε.

Στρατηγό Σ.Δ.Α.Ε.Ε.

Τροχαία Βέροιας

Αλέξης και Χρήστος Μαυρίδης

Και οι κυρίες που προσέφεραν τα ποντιακά εδέσματα.

Ένα ιδιότυπο "άρωμα"!

Γράφει
ο Ανδρέας Ελ. Ταταρίδης

Δεν γνωρίζω αν ο Δήμαρχος Κορυδαλλού Πειραιά κ. Στέφ. Χρήστου είναι Ποντιακής ή Μικρασιατικής καταγωγής, εκείνο όμως που διαπίστωση είναι ότι ο, εν λόγω Δήμαρχος, αγαπά τους Πρόσφυγες του '22! Και την αγάπη του αυτή την έδειξε με το Ημερολόγιο Τοίχου, το οποίο εξέδωσε φέτος το 2005 και το οποίο φέρει τον πολύ πρωτότυπο τίτλο "ΑΡΩΜΑ Μ. Ασίας και ΠΟΝΤΟΥ".

Αλλά τι...μυρουδιές αποπνέει ένα έντυπο; Μην πάει ο νους σας σε... διαφήμιση κάποιου προϊόντος από τις χαμένες πατρίδες της Ανατολής.

Το "ΑΡΩΜΑ Μ. ΑΣΙΑΣ και ΠΟΝΤΟΥ" απλούστατα, για κάθε μήνα, αφιερώνει θέματα, που έχουν σχέση με Έθιμα, παραδόσεις, συνταγές Μαγειρικής - Ζαχαροπλαστικής, με Γεγονότα, με μεγάλες θρησκευτικές Γιορτές και με όλες τις εποχές του χρόνου. Και φυσικά δεν λείπει το ανάλογο φωτογραφικό υλικό. Κι όλα αυτά αφορούν βεβαίως την Μ. Ασία και τον Πόντο!

Αξιοσημείωτο είναι ότι, το εν λόγω Ημερολόγιο, είναι εξαιρετικά καλοτυπωμένο, σε χαρτί πολυτελείας, με ωραίες πολυχρωμίες - μια εμφάνιση τυπογραφική, που όντως εντυπωσιάζει!

Επειδή ότι αφορά τον Πόντο μ' ενδιαφέρει λόγω καταγωγής, να το ομολογήσω! Έγραψα στον εν λόγω Δήμαρχο και προς τιμήν του έστειλε να μου αποστείλει το ανωτέρω Ημερολόγιο! Ενθουσιάστηκα είναι αλήθεια από τι, είδα και διάβασα! Πράγματι, το Ημερολόγιο αυτό... αποπνέει "άρωμα Μ.Ασίας και Πόντου". Παν'άπ'όλα όμως

Ξυπνά Μνήμες για κείνες της Αλησμόνητες Πατρίδες της Ανατολής! Οπότε, σε μένα, τον ήδη κάτοχο αυτού του τόσο ωραίου και τόσο πρωτότυπου Ημερολογίου, δεν μένει άλλο, παρά να συγχαρώ τον κ. Στέφ. Χρήστου και τους συ-

νεργάτες του, που είχαν την ιδέα να παρουσιάσουν κάτι που αφορά το προσφυγικό στοιχείο του '22!

Άξιος ο μισθός του! Και όλων όσοι βοήθησαν τον κ. Χρήστου γι'αυτό του το υπέροχο επίτευγμα....

ΕΦΥΓΕ, ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΑΠ' ΤΗ ΖΩΗ, ΜΙΑ ΚΑΛΗ ΦΙΛΗ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ!!!

Γράφει
ο Ανδρέας Ελ. Ταταρίδης

Όταν ζούσε, μ' απασχόλησε η περίπτωση της κι έγραψα! Και τώρα που έφυγε απ'τη ζωή θα την ξεχάσω; ΟΧΙ!

-Μα για ποια πρόκειται; μπορούσε να ρωτήσει κάποιος! Απαντώ: πρόκειται για την Τατιάνα Γκρίτση - Μιλιγιέ, την επιφανή Λογοτέχνηδά μας, την σύζυγο του Γάλλου Φιλέλληνα Ροζέ Μιλιγιέ, που υπήρξε Δ/ντής, του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών, η οποία Τατιάνα έκανε κάτι το πολύ σημαντικό για μας τους Ποντίους: συνέγραψε κι εξέδωσε το βιβλίο της "Η ΤΡΙΠΟΛΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ", όπου αφηγείται τα της Τριπόλεως και τα των Τριπολιτών του Πόντου! Με αγάπη και πόνο γ'αυτούς!...

Το βιβλίο της εξεδόθη το 1974. Και το 1978 πήρε βραβείο από την Ακαδημία Αθηνών! Τόσο δε σπουδαίο βιβλίο ήταν, που, αποσπάσματά του, συμπεριελήφθησαν στα ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ της Β'τάξης του Γυ-

μνασίου. Κι ακόμη, όλο το βιβλίο διαβάστηκε σε συνέχειες από το Α'Πρόγραμμα της Ε.Ρ.Τ. στη σειρά "Γνωστά και άγνωστα κείμενα της Πεζογραφίας μας"

Αυτήν, λοιπόν, την τόσο σπουδαία Λογοτέχνηδά μας και τόσο καλή φίλη των Ποντίων, χάσαμε, για πάντα, μια μέρα του φετινού Φλεβάρη!

Ένας - ένας, αραιώνουν οι καλοί και χρήσιμοι συνάνθρωποι μας!

Τώρα, τι άλλο μας μένει, παρά να ευχηθούμε το χώμα της Απτικής γης, που δέχτηκε το άψυχο κορμί της Τατιάνας Γκρίτση - Μιλιγιέ, να είναι ελαφρύ και η μνήμη να παραμείνει αιώνια!

Χάσαμε μια καλή - καλή μας φίλη! Θα την θυμούμαστε όμως για πάντα!....

Ζάκυνθος

Ημέρα Μνήμης της Ποντιακής Γενοκτονίας

Του Νίκου Ι.Κωστάρα

Η μνήμη δεν πρέπει να αλώνεται. Και είναι γεγονός ότι η γενοκτονία των Ποντίων για χρόνια πολλά είχε αποσιωπηθεί, όχι τυχαία αλλά ως συνειδητή επιλογή της Ελλαδικής εξουσίας για την εξάλειψη της ιστορικής μνήμης.

Στις 21 Φεβρουαρίου 1994 η Βουλή των Ελλήνων ψήφισε ομόφωνα την ανακήρυξη της 19ης Μαΐου ως Ημέρας Μνήμης για την γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού και βάρβαρο ξεριζωμό ενός ολόκληρου λαού από τις πατρογονικές του εστίες.

Σήμερα συμπληρώνονται 83 χρόνια από τη στιγμή που ο Μουσταφά Κεμάλ Πασά, ο οποίος ονομάστηκε Ατατούρκ, δηλαδή "Πατέρας των Τούρκων", αποβιβάστηκε στη Σαμψούντα του Πόντου για να οργανώσει τον εθνικιστικό τουρκικό στρατό και να ολοκληρώσει τη Γενοκτονία των Ελλήνων της Μικράς Ασίας που είχαν αρχίσει οι Νεότουρκοι σύντροφοί του. Ήταν μια προσπάθεια του τουρκικού εθνικισμού για μετατροπή του πολυεθνικού οθωμανικού χώρου σε εθνικό τουρκικό. Μια απόφαση που πάρθηκε το 1908 μετά την άνοδο των Νεότουρκων στην εξουσία. Το σχέδιο της εξόντωσης συνέβαλε και άρχισε να εφαρμόζει η τριανδρία των Νεότουρκων, Ταλαάτ μπέης, Ενβέρ πασάς και Τζεμάλ πασάς σε συνεργασία με το Γερμανό στρατηγό Λίμαν φον Σάντερς.

Το κράτος των Νεότουρκων μεθοδεύμένα εξετέλεσε σε δύο φάσεις (1914-1918 και 1919-1923) το σχέδιο "λευκός θάνατος" για τους Έλληνες του Πόντου. Εκτοπίσεις, εξορίες, λεηλασίες, βιασμοί, απαγχονισμοί ύστερα από συνοπτικές δίκες. Ο Κεμάλ διέταξε την επανασυγκρότηση των περίφημων "Δικαστηρίων Ανεξαρτησίας" που αποτελούνταν από στρατιωτικούς και πολίτες Τούρκους ως δικαστές, που στην ουσία ήσαν τυφλά κατευθυνόμενα όργανα της Άγκυρας με σκοπό την εξόντωση του χριστιανικού πληθυσμού. Μετέτρεψαν τη θρησκεία σε κριτήριο εξόντωσης των Ελλήνων στο στρατό, τη θητεία στον οποίο κατέστησαν υποχρεωτική. Αποτέλεσμα: πολλοί νέοι να οδηγούνται στην αυτοεξορία για να μη καταταγούν και οι λοιποί να υπηρετούν χωρίς όπλο στα λεγόμενα "Τάγματα Εργασίας" (Αμελέ Ταμπουρού), που στην πραγματικότητα ήταν τάγματα θανάτου, αφού δεν επέστρεφε κανείς ζωντανός. Τους οδήγησαν στο εσωτερικό και τους έβαλαν σε καταναγκαστικά έργα. Στα διαβόητα εργατικά τάγματα έχασαν τη ζωή τους περίπου 80% των Ελλήνων, που κατετάγησαν στον τουρκικό στρατό. Από το 1914 έως το 1918 εξοντώθηκαν 257.019 Έλληνες της περιοχής του Πόντου.

Οι συνθήκες ήταν άθλιες, αρκετοί λιποτάκτησαν και βγήκαν αντάρτες. Για όσους λιποτάκτησαν οι τουρκικές αρχές πήραν σκληρά μέτρα ενάντια στους συγγενείς τους. Με το πρόσχημα της καταδίωξης των ανταρτών άρχισαν άγριες σφαγές και μετακινήσεις πληθυσμών.

Την γενοκτονία μαρτυρούν πληθώρα επισήμων εγγράφων. Η γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού είναι μέρος του Μικρασιατικού ολοκαυτώματος. Σημαντικό ρόλο στην πρακτική εφαρμογή του εθνικισμού των Νεότουρκων διαδραμάτισαν και οι ξένοι επενδυτές. Οι Νεότουρκοι με τις ευλογίες των Γερμανών οργανωτών άρχισαν να εφαρμόζουν

το σύστημα της άγριας εξόντωσης όχι μόνο των αιχμαλώτων αλλά και των αμάχων για "στρατιωτικούς λόγους" που κατέληξε σε πραγματική εξόντωση. Οι Νεότουρκοι απέβλεπαν στον αφανισμό όλων των χριστιανικών εθνοτήτων και στην τουρκοποίηση των μουσουλμάνων.

Οι Νεότουρκοι αποκάλυψαν το μεγαλεπήβολο σχέδιό τους, την εξόντωση δηλαδή όλων των ιθαγενών χριστιανών της Μικράς Ασίας.

Ποτέ, σε καμμία περίοδο της Ιστορίας κανένα πιο διαβολικό σχέδιο δεν στοιχειώσε την φαντασία του ανθρώπου. Η "ερυθρά" σφαγή ολοκληρώθηκε από ένα σύστημα που λέγεται "λευκή" σφαγή. Πρόκειται για την αργή εξόντωση από την κακομεταχείριση, τις εκτοπίσεις, το κρύο, την παρατεταμένη στέρση του νερού και τροφής, τον αποκλεισμό σε μπουντρούμια, τόσο μικρά, που να μη χωράς όρθιος. Ο φανατισμός και η κτηνωδία του Ενβέρ, η πιο ψυχρή μάκυνική φαντασία του Ταλαάτ αγαλλίασαν μ'αυτή την τρομερή επινόηση. Μπορούσαν να ισχυρισθούν πως τις εκτοπίσεις τις απαιτούσαν οι στρατιωτικές ανάγκες και πως τα χέρια τους δεν είχαν λερωθεί με αίμα, γιατί οι χριστιανοί πέθαιναν μόνοι τους στο δρόμο, όπως έγραφε ο Φ.Σαρτιό (F.Sartiaux).

Εκτός από τους διωγμούς, τις εκτοπίσεις, τις αγχόνες και την ισοπέδωση των Ελληνικών χωριών το διάστημα αυτό έγιναν σ'όλη την περιοχή του Πόντου ευρείας εκτάσεως προσπάθειες εξισλαμισμού. Έτσι εξισλαμίστηκαν με τη βία Ελληνίδες, οι οποίες στη συνέχεια κατέληξαν σε τουρκικά χαρέμια.

Στην περιοχή της Βαζελώνος "26 γυναίκες και νεάνιδες ίνα αποφύγωσι τήν ατίμωσιν έρριψαν εαυτάς εις τινα ποταμόν και επνίγησαν".

Και σε τηλεγράφημα (25-7-1920) της Επιτροπείας Ποντίων προς τον Ελευθέριο Βενιζέλο αναφέρεται: "Πανταχόθεν του Πόντου αγγέλλονται σφαγαί προκρίτων, ατιμώσις Ελληνίδων, ληστεία και διαρπαγαί ελληνικών περιουσιών παρά τουρκικών ορδών και τουρκικών αρχών.... Εάν κατάστασις αυτή συνεχισθή Ελληνισμός Πόντου εξαφανισθήσεται πριν η διπλωματία προλάβει ασχοληθεί περί αυτού..."

Ο ακριβής αριθμός των θυμάτων της Ποντιακής Γενοκτονίας υπολογίζεται σε 353.000 Ελληνοπόντιους. Η ιστορική έρευνα έχει φέρει στο φως της δημοσιότητας αναρίθμητα έγγραφα που στοιχειοθετούν και τεκμηριώνουν το τεράστιο έγκλημα της γενοκτονίας. Το Δ' Παγκόσμιο Συνέδριο του Ποντιακού ελληνισμού (1997) αποφάσισε την προώθηση της διεθνούς αναγνώρισης της Γενοκτονίας. Ενώ διακομματική αντιπροσωπεία της Ελληνικής Βουλής επισκέφθηκε τον ΟΗΕ (Ιούνιος 1998) και υπέβαλε υπόμνημα για τη Γενοκτονία των Ποντίων. Για την επίσημη Τουρκία, το θέμα της Γενοκτονίας των Ποντίων αποτελεί εφεύρημα του Ελληνικού Κράτους για να αμφισβητηθεί η ακεραιότητα της!

Οι Πόντιοι όμως θυμούνται. Οι μνήμες στέκουν πύρινες στο μυαλό τους. Ο Ελληνισμός οφείλει να τρέξει και να ξαναγράψει την ιστορία και να εισαχθεί στα βιβλία της Μέσης Εκπαίδευσης και όχι να αποσιωπηθεί η ιστορική της μνήμη, που είναι η ταυτότητα της.

Αγώνας διάσωσης του Πνευματικού πλούτου της Αργυρούπολης Πόντου

ΦΥΛΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΝΑΟΥΣΑΣ

Μνημεία γνώσης ανεκτίμητης αξίας αποτελούν οι 972 τόμοι των βιβλίων του Φροντιστηρίου της Αργυρούπολης του Πόντου που φυλάσσονται στη Βιβλιοθήκη της Ευξείνου Λέσχης Νάουσας.

Η προσπάθεια που ξεκίνησε την Κυριακή με την διοργάνωση τηλε-ραδιομαραθωνίου είναι, όπως υπογραμμίζουν οι οργανωτές, το πρώτο βήμα για την διάσωση του πνευματικού πλούτου των βιβλίων, στον οποίο θα μπορεί να έχει πρόσβαση οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος μελετητής - ερευνητής στην Ελλάδα ή το εξωτερικό.

Από το μεσημέρι μέχρι το βράδυ της Κυριακής, από το Στέκι Νεολαίας του Δήμου Νάουσας παρουσιάστηκαν τα βιβλία, το χρονικό της μεταφοράς τους από την Αργυρούπολη του Πόντου, η αξία τους, και όλα αυτά σε ένα κύκλο συζήτησης με τη συμμετοχή χορευτικών συγκροτημάτων της Ευξείνου Λέσχης Νάουσας, αλλά και από άλλες περιοχές της Βόρειας Ελλάδας, με τραγούδια και αναφορές από τις χαμένες πατρίδες.

Το ενδιαφέρον των Ποντίων από όλη την Ελλάδα ήταν συγκινητικό καθώς και οι προ-

Μακεδονίας της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων. Την μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί περιγράφει στο "Α" ο πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου, κ. Γ. Γεωργιάδης. Η πρώτη φάση θα περιλαμβάνει μικροφωτογράφιση των σελίδων των σημαντικότερων έργων αρκετά από τα οποία είναι χειρόγραφα ή ανάτυπα πρώτης τυπογραφίας. Είναι αντιγραφές αρχαίων ελληνικών έργων ή θεολογικών κειμένων πολλά από τα οποία χρονολογούνται σε περίοδο πεντακοσίων και πλέον ετών.

Η αποτύπωση των έργων θα αποθηκευτεί σε σειρά CD rom, το σύνολο των οποίων θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ηλεκτρονική βιβλιοθήκη.

Η δεύτερη φάση σύμφωνα με το σχεδιασμό αφορά την συντήρηση των βιβλίων σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο, σε θαλάμους με ελεγχόμενη ατμόσφαιρα, σύμφωνα με τις προδιαγραφές των σύγχρονων εκθεσιακών χώρων.

Αξίζει να αναφερθεί ότι ανάμεσα στους τίτλους περιλαμβάνονται έργα του Αισχύλου, του Στράβωνα, του Πλουτάρχου του Ισοκράτη σε εκδόσεις των οποίων οι χρονολογίες ξεκινούν από το 1621, ενώ δεν λείπουν και χειρόγραφα

Αργυρούπολη - Καν - Κιουμουσχανέ

8. Αργυρούπολη - Καν - Κιουμουσχανέ

Μια από τις πιο γνωστές πόλεις του Πόντου και κέντρο της θρυλικής επαρχίας της Χαλδίας, ήταν η Αργυρούπολη. Την ονομασία της, την πήρε από τα μεγάλα μεταλλεία αργύρου που υπήρχαν κοντά στην πόλη.

Την άλλη ονομασία της, Καν, την πήρε από τον ποταμό Καν ή Κάνιν που βρίσκεται κοντά της και γι' αυτό και οι κάτοικοι της λέγονταν και Κανέτες.

Επίσης γνωστή είναι και η ονομασία της Κιουμουσχανέ.

Η πόλη χτίστηκε το 15ο αιώνα από τους Έλληνες μεταλλωρύχους του χωριού Τζάνα. Στην αρχαία εποχή στη θέση της Αργυρούπολης πρέπει να υπήρχε οικισμός, όπως φαίνεται από τους στίχους της Ιλιάδας του Όμηρου: "Αυτάρ Αλιζώνων Οδίοις και Επίστροφος ήρχον τηλόθεν εξ Αλύθης όθεν αργύρου εστί γενέλη".

Η Αργυρούπολη στάθηκε στο πέρασμα των αιώνων πνευματική εστία του θέματος (επαρχίας) Χαλδίας και γενέτειρα σοφών ανδρών.

Από τα μεγάλα της μεταλλεία απόχτησε τη φήμη της πιο πλούσιας πολιτείας του Πόντου.

Αν και απείχε 10 χιλιόμετρα μόνο από την Τραπεζούντα, ήταν έδρα του Μητροπολίτη Χαλδίας.

Το γυμνάσιο της ιδρύθηκε το 1723 και το παρθενγωγείο το 1873.

Σε 500 χρυσές λίρες έφτανε ο ετήσιος προϋπολογισμός των σχολείων της.

Κατά το 1750 η -όλη αριθμούσε 50.000 κατοίκους από τους οποίους οι 35 χιλιάδες ήταν Έλληνες. Πολλοί κάτοικοι της Αργυρούπολης μετανάστευ-

σαν από το 1878 μέχρι το 1884 στην περιοχή του Κυβερνείου του Καρς. Ο γράσων έχει την τύχη να έλκει την καταγωγή του από τα δυο εποικισθέντα χωριά των Αργυρουπολιτών.

Μέσσιπλη και Ποσίκ του Καρς.

Από τις μεταναστεύσεις η πόλη έπεσε σε παρακμή. Ο πληθυσμός της το 1912 μόλις έφτανε τους 3.000. Ο μισός πληθυσμός ήταν ελληνικός και ο υπόλοιπος τούρκικος.

Οι ενορίες της ελληνικής κοινότητας ήταν του Αγ. Γεωργίου, Αγ. Θεοδώρου, Αγ. Ιωάννη, Παναγίας και Τίμιου Σταυρού.

Για τις πολιτιστικές τους ανάγκες οι Κανέτες ίδρυσαν το φιλεκπαιδευτικό σύλλογο "ο Κυριακίδης" που ανέπτυξε μεγάλη πνευματική και πολιτιστική δραστηριότητα.

Οι Αργυρουπολίτες δεν ήταν μόνο άριστοι μεταλλωρύχοι, αλλά και σπουδαίοι έμποροι και βιοτέχνες.

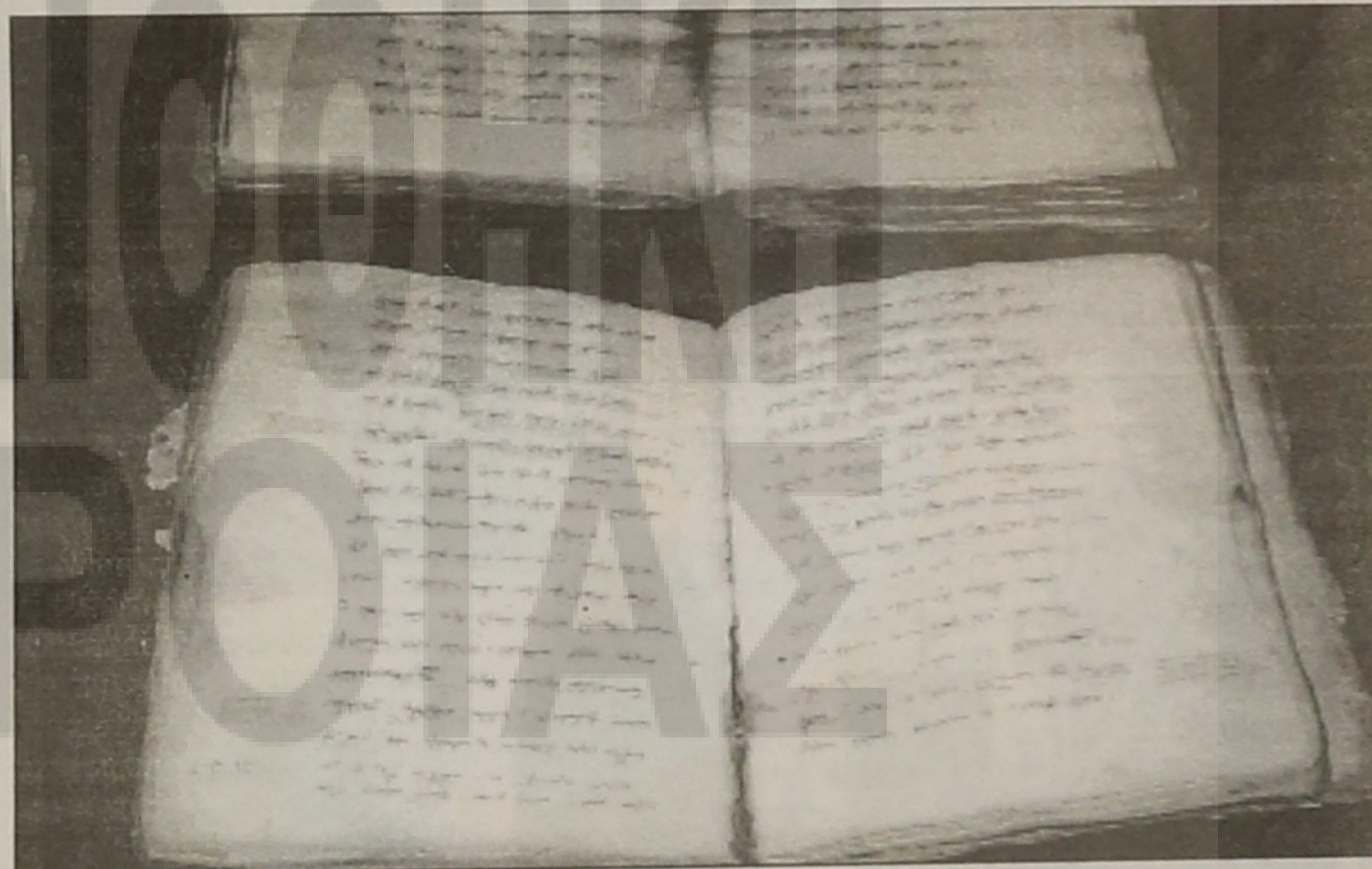
Σαν χρυσοσκόπι κατασκεύαζαν εξαπτέρυγα, στέφανα για εικόνες, επικαλύμματα ευαγγελίων, θυμιατά, αρχιερατικές μέτρες και κοσμήματα.

Ακόμη ήταν επιδέξιοι χαλκουργοί, γουνοποιοί, βυρσοδέφες, υποδηματοποιοί και αγγειοπλάστες.

Την ειρηνική αυτή ζωή των Αργυρουπολιτών διέκοψε η κεμαλική θηριωδία με τα διαβόητα "Αμελέ Ταμπουρού", δηλαδή τα Τάγματα Εργασίας, που στην πραγματικότητα ήταν Τάγματα θανάτου.

Στη θέση της πανέμορφης πόλης δεν υπάρχει σήμερα τίποτα!

Όσοι από τους Αργυρουπολίτες γλίτωσαν από τις τουρκικές ορδές κατέφυγαν στην Ελλάδα.

σφορές για την δημιουργία της ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης.

Στο πάνελ των ομιλητών που έδωσαν το στίγμα της προσπάθειας και μίλησαν για την αξία των βιβλίων συμμετείχαν οι Πανεπιστημιακοί κ.κ. Αχτσιόδης και Πελαγίδης.

Στο Στέκι Νεολαίας βρέθηκαν το απόγευμα της Κυριακής οι βουλευτές κ. κ. Η. Φωτιάδης και Α. Σιδηρόπουλος, ο Δήμαρχος Νάουσας κ.Α. Καραμπατζός, εκπαιδευτικοί, άνθρωποι του πνεύματος, μέλη του Συλλόγου και πολύς κόσμος.

Στόχος η διάσωση της πολύτιμης γνώσης

Η πρωτοβουλία για το πρώτο βήμα μιας σοβαρής προσπάθειας που θα βασίζεται στην ευαισθητοποίηση κυρίως των απανταχού Ποντίων για την ολοκλήρωση ενός φιλόδοξου, πλην όμως απαραίτητου για την διάσωση της ιστορίας των χαμένων πατρίδων έγινε με αφορμή πρόταση του Περιφερειακού Συμβουλίου Κ.

που χρονολογούνται από το 1330-1340, εκτυπώσεις σε αραβικό χαρτί. "Έχει ιδιαίτερη σημασία" τονίζει ο κ. Γεωργιάδης, να γίνει αντιληπτό και να εκτιμηθεί το γεγονός ο ποντιακός ελληνισμός, μπορεί να γύρισε ήρθε στην Ελλάδα κάτω από άθλιες συνθήκες, πολλοί όμως από τους πρόσφυγες φρόντισαν να μεταφέρουν και να σώσουν ένα ανεκτίμητης αξίας πνευματικό πλούτο".

Ιστορία αιώνων στη Βιβλιοθήκη της Ευξείνου Λέσχης Νάουσας

Πολλοί ειδικοί έχουν κατά καιρούς εκφράσει το θαυμασμό τους για τα βιβλία - μνημεία που μεταφέρθηκαν από το Φροντιστήριο της Αργυρούπολης στη Νάουσα δηλώνει η υπεύθυνη της Βιβλιοθήκης κα Β. Καραγιανοπούλου. Βιβλία θεολογικά, φιλοσοφικά, ιστορικά, γεωγραφίας, αλλά και χειρόγραφα επιστολές δεμένες σε τόμο του "Αγίου της Παιδείας" Γερβάσιου Σουμειλίδη, φυλάσσονται σε ειδικό χώρο της Βιβλιοθήκης.

Η πρώτη προσπάθεια ταξινόμησης έγινε με φωτοτύπηση της πρώτης σελίδας (προκειμένου να σωθεί ο τίτλος του βιβλίου) και την κατάρτιση συγκεντρωτικού καταλόγου των τίτλων. Αυτή τη στιγμή οι τίτλοι των βιβλίων είναι καταχωρημένοι ηλεκτρονικά σύμφωνα με το δεκαδικό σύστημα Dewey. Αυτό όμως δεν αρκεί, διότι το σημαντικότερο είναι να διασωθεί το περιεχόμενο των βιβλίων και η διασφάλιση της αντοχής τους στο χρόνο.

* Αναδημοσίευση "ΛΑΟΣ" 17-5-2004

Αγαθή Σαββίδου

Γυναικεία ενδυμασία και υπόδηση

1. Το καμίσ' (πουκάμισο). Ήταν από άσπρο πανί με μακριά και φαρδιά μανίκια, συνήθως κεντημένα. Κατά τα άλλα δεν ξε-

χωριζε από το αντρικό καμίσ'. Στα αστικά κέντρα φορούσαν και πουκάμισα μεταξωτά ή αρχαχνούφαντα.

2. Το γελεκ'. Ήταν ένα είδος στηθόδεσμου και το φορούσαν κάτω από τη ζιπούνα. Κατασκευαζόταν από λεπτό πανί και ήταν χωρίς μανίκια. Κούμπωνε μπροστά στο μέσο με κουμπιά.

3. Η ζιπούνα (εντερή). Τη φορούσαν πάνω από από το πουκάμισο. Κατασκευαζόταν από λεπτό ωραίο ύφασμα. Είχε στενό γιακά, σχιστά μανίκια γυρισμένα προς τα πάνω. Ορισμένες ζιπούνες στις άκρες των μανικιών είχαν κεντήματα και κουμπιά. Η φόδρα της ζιπούνας ήταν από άσπρο πανί και από τη μέση και κάτω ήταν πιο φαρδιά και είχε μπροστά άνοιγμα ως το αφαλό και κουμπωνόταν.

4. Το σπαρέλ. Ήταν ένα τετράπλευρο ύφασμα που κάλυπτε το λαιμό, το στήθος και τη μέση. Το δέσιμο γινόταν με δυο κορδόνια γύρω από το λαιμό και με δυο ταινίες (σπαροδέμα) γύρω από τη μέση. Το σπαρέλ γύρω από το λαιμό είχε σχήμα ημικυκλικό με κέντημα. Η φόδρα του ήταν από άσπρο πανί.

5. Η κοκνέτσα. Ήταν ένα τετράπλευρο μάλλινο ύφασμα, που το ύφαιναν οι γυναίκες και το έβαφαν κεραμιδί, με ρίζες φυτού (λυθρίδα). Την κοκνέτσα την τύλιγαν οι γυναίκες πάνω από τη ζιπούνα και έφτανε από τη μέση ως τα πόδια. Η κοκνέτσα δενόταν μόνο μπροστά με τα "κλεμιά". Τα κλεμιά ήταν ταινίες που τι ύφαιναν από μάλλινα χρωματιστά νήματα και τις έδιναν διάφορα κομψά σχήματα.

6. Η φοτά. Ήταν ένα είδος ποδιάς από ύφασμα μεταξωτό ή βαμβακερό. Είχε σχήμα τετράγωνο με πλατιές ραβδώσεις κάθετες ή οριζόντιες. Η φοτά δενόταν όπως η κοκνέτσα.

7. Η λιπατέ. Ήταν ένα μακρύ πανωφόρι από βαμβακερό

ύφασμα ή από φανέλα. Μπροστά ήταν ανοιχτή με γιακά στενό. Μεταξύ της φόδρας και του εξωτερικού υφάσματος είχε βαμβάκι. Λιπατέν φορούσαν τους χειμερινούς μήνες, συνήθως οι γριές και τα παιδιά.

8. Η τσόχα. Ήταν ένα πανωφόρι χωρίς φόδρα από μάλλινο χονδρό ύφασμα.

Έφτανε από το λαιμό ως τη μέση και το μπροστινό της μέρος ήταν πολύ ανοιχτό. Την τσόχα τη φορούσαν πάνω από τη ζιπούνα.

9. Η σαλταμάρκα. Ήταν ένα κοντό πανωφόρι που έφτανε από το λαιμό ως τη μέση. Είχε στενό γιακά και μανίκια μακριά. Μπροστά δεν είχε κουμπιά και η φόδρα της ήταν κόκκινη.

Ορισμένες σαλταμάρκες είχαν τζέπη στην αριστερή πλευρά.

10. Η πόκλα. Ήταν ένα είδος κοντού πανωφοριού με μακριά μανίκια και είχε φόδρα από μαύρο μάλλινο ύφασμα.

Η πόκλα είχε μπροστά κουμπιά και κούμπωνε.

11. Η καπότα. Ήταν κι αυτή κοντό πανωφόρι χωρίς μανίκια και στενό λαιμό. Δεν είχε φόδρα και τσέπες και το χρώμα της ήταν μαύρο.

12. Η γούνα. Ήταν μακριά ή κοντή. Είχε στενό γιακά. Στο εσωτερικό είχε γούνα και τη φορούσαν το χειμώνα. Η μακριά γούνα λεγόταν "μακρογούν" και η κοντή "κοντογούν".

13. Η τάπλα. Είχε σχήμα δίσκου και στόλιζε το κεφάλι. Κατασκευαζόταν από φέσι και είχε στο εσωτερικό της στρόγγυλο έλασμα. Ο γύρος της καλυπτόταν με ένα λεπτό τσιπ και είχε χρώμα σκούρο κόκκινο, με διάφορα σχέδια (πλουμιά). Στο κάτω μέρος της τάπλας ήταν ραμμένα τούρκικα φλουριά. Τα φλουριά ήταν ραμμένα σε μια ή δυο σειρές. Τάπλα φορούσαν τα κορίτσια και οι νεαρές γυναίκες.

14. Η κατζοδέτρα. Ήταν ένα μεγάλο μαντήλι από λευκό πανί ή από πυκνό τούλι. Την κατζοδέτρα ήταν ένα είδος σημερινού τσεμπεριού και δενόταν μπροστά.

15. Το λετζέκ. Ήταν ένα είδος τσεμπεριού από ειδικό βαμβακερό ύφασμα. Είχε χρώμα κοκκινοκίτρινο με κοκκινωπά κλαδιά. Το λετζέκ που φορούσαν οι γριές και οι χήρες είχε βούλες μαύρες.

16. Το σάλ'. Ήταν μάλλινο-ύφασμα τετράγωνο. Που σκέπαζε το κεφάλι, τους ώμους και έφτανε ως τη μέση. Σάλι φορούσαν συνήθως οι μεσήλικες.

17. Το τσαρκούλ. Ήταν ένα κάλυμμα μεταξωτό που κάλυπτε όλο το σώμα της γυναίκας, από το κεφάλι ως τα πόδια. Το τσαρκούλ είχε άσπρο χρώμα και το φορούσαν τα μεγάλα κορίτσια ή οι νιόπαντρες.

18. Το ζωνάρ. Ήταν μια ζώνη φτιαγμένη από σάλι ή από βαμβακερό ύφασμα και είχε χρώμα γαλάζιο.

19. Τα ορτάρα. Ήταν κάλτσες πλεχτές από νήμα μάλλινο ή βαμβακερό. Κάλτσες υπήρχαν μονόχρωμες και πολύχρωμες.

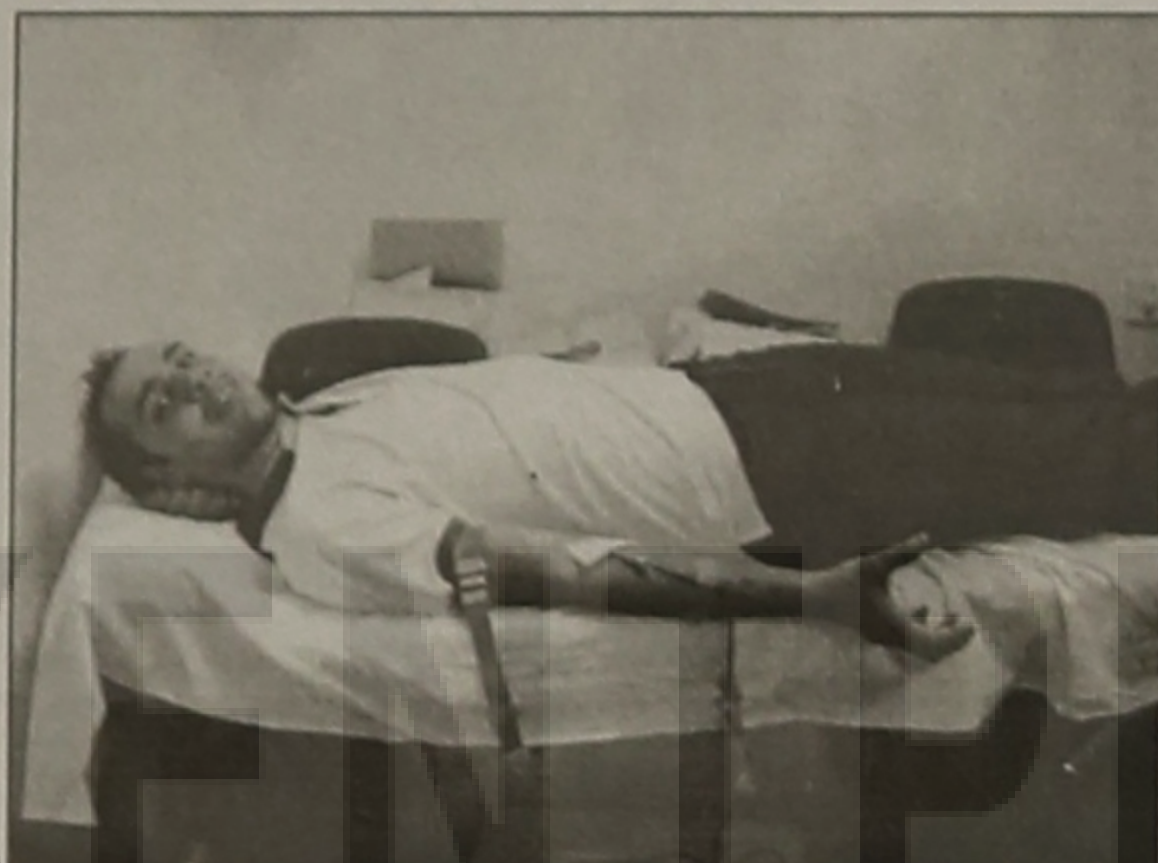
20. Τα χορότα. Ήταν γάντια πλεχτά από νήμα μάλλινο.

21. Τα τσαρούχα. Ήταν όπως και τα αντρικά.

22. Τα ποσταλά. Ήταν παπούτσια χαμηλοτάκουνα από δέρμα.

23. Τα ναλιά. Ήταν ξύλινα πέδιλα, όπως τα σημερινά τσόκαρα.

Δεκάδες εθελοντές έδωσαν αίμα στην Ευξείνο Λέσχη

Με σύνθημα "δώστε αίμα για το αίμα που χάθηκε", η Ευξείνος Λέσχη Βέροιας, διοργάνωσε χθες από το πρωί στην πλατεία του Δημαρχείου, εθελοντική αιμοδοσία.

Η αιμοδοσία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του κύκλου των εκδηλώσεων για την επέτειο της Γενοκτονίας των Ποντίων, η οποία επισήμως θα ολοκληρωθεί την Κυριακή.

Ενημερωτικό υλικό για την ιστορία του Ποντιακού Ελληνισμού ήταν συγκεντρωμένο σε ειδικά διαμορφωμένο περίπτερο στην πλατεία του Δημαρχείου, ενώ γιατροί του Νοσοκομείου Βέροιας εξυπηρέτουσαν τους εθελοντές στο ισόγειο του κτιρίου του Δήμου, όπου για το σκοπό της αιμοδοσίας παραχωρήθηκε και διαμορφώθηκε κατάλληλα το γραφείο του Αντιδημάρχου κ. Χ. Γεωργιάδη.

Ιδιαίτερα ικανοποιημένοι δηλώνουν ο πρόεδρος κ. Ζευγαρόπουλος και το Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης για τις δεκάδες εθελοντών που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα του Συλλόγου. Δυστυχώς μέχρι το τέλος της αιμοδοσίας, αρκετοί δεν πρόλαβαν να καταθέσουν την πολύτιμη προσφορά τους. Για το λόγο αυτό, η εθελοντική αιμοδοσία της Ευξείνου Λέσχης θα συνεχιστεί και τις επόμενες ημέρες στο Νοσοκομείο.

Στα πλαίσια του εορτασμού της εθνικής επετείου της 25ης Μαρτίου το σύνολο των ποντιακών συλλόγων της πόλης Βέροιας έπειτα από πρωτοβουλία της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας παρέλασαν από κοινού.

Με την καθολική συμμετοχή των συλλόγων στέλνονται μηνύματα διάθεσης για συνεργασία και ενότητα.
Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΣΗΜΕΙΩΣΗ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ": Το κοινό της πόλης την πρωτοβουλία αυτή τη σχολίασε θετικά. Τα συγχαρητήρια στους συντελεστές.